

Voorzitter: J. Visser (GL)

Namens de raad: J. van Hoorn (GL), J. van Veen (PvdA), J. Lo-A-Njoe (D66), T. Rustenbiel (D66), M. Martinez Doubiani (D66), A. Poelstra (D66), W. Pechler (PvdD), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadsparij), D. Brandenburg (SP), I. Jacobs (VVD), D. Swets (S&S), P. Vermerris (S&S), P. Rebergen (CU), L. Dwarshuis (CU), J. de Haan (CDA), L. van der Laan (PvhN), E. Bernabela (PvhN)

Namens het college: R. van Niejenhuis (wethouder)

Namens de griffie: S. van Erp

Strategische investeringsagenda

00:16:14

Voorzitter: Wat een gedoe weer met knopjes. Goedemorgen beste mensen, een volle bak vandaag. Welkom bij deze eerste beeldvormende sessie over de strategische investeringsagenda. Er komen er meer. Deze beeldvormende sessie wordt uitgezonden. Andere raadsleden kunnen dit belangrijke onderwerp, hoewel ik me afvraag wie dat moeten zijn, deze sessie terugkijken en anderen daarbuiten. Vandaar dat hij wordt uitgezonden. U heeft kunnen lezen wat voor een indeling de presentatie heeft die de heer Ritsema zal verzorgen. Ik heb met hem afgesproken dat we per blokje van zijn presentatie vragen verzamelen. Als u daar rekening mee houdt. U kent de indeling. Die hebt u kunnen lezen. Is iedereen daarmee akkoord? We gaan het zo doen. Ik geef het woord aan mijnheer Ritsema.

00:17:38

De heer Ritsema: Allereerst hartelijk dank voor de uitnodiging. De voorzitter gaf aan, het is de eerste beeldvormende sessie over het begrotingsproces en de strategische investeringsagenda. Het gaat vooral over alle financiële ontwikkelingen die op ons afkomen. Ook de strategische investeringsagenda. We zijn vroeg in het jaar. Het is maart. We praten over 2025. Voor de beeldvorming: het college bereidt de begroting voor in werkconferenties. De eerste moet komen. We zijn vroeg in het proces. Het doel van deze sessie is om te kijken: wat komt er op ons af? Waar zijn we mee bezig? Hoe ziet dat vervolg eruit? In de vervolgssessie zullen we ingaan op: wat komt er bijvoorbeeld uit die opdrachten die nu spelen op het gebied van onze grote projecten?

00:18:25

De heer Ritsema: Dat is niet deze sessie. Ik probeer in deze sessie een beeld schetsen over: waar zijn we mee bezig? Dat is een grote puzzel. Landelijk is er veel onduidelijkheid. Ik neem jullie mee in: wat speelt er landelijk? Wat betekent dat voor de gemeente Groningen? Waar zijn we op dit moment bezig? Het programma ziet er op hoofdlijnen als volgt uit. Ik wil eerst toelichten: hoe ziet dat begrotingsproces er op hoofdlijnen uit? Welke ontwikkelingen spelen er landelijk? Ik weet niet wie er allemaal Binnenlands Bestuur leest. Als je daar kijkt, een groot artikel over het financiële ravijn. Wat betekent dat voor deze gemeente? Dat is drie. Vervolg: wat beogen wij met die strategische investeringsagenda? Waar zijn we op dit moment mee bezig?

00:19:13

De heer Ritsema: De voorzitter gaf aan per blokje, stel vragen. Afsluitend kunnen we kijken: welke vragen zijn blijven liggen? Het doel gaf ik aan. We willen de raad in een

vroeg stadium betrekken. We zien dat er veel landelijk ontwikkelen zijn en veel onzekerheden zijn die we op dit moment onderkennen. We weten niet precies hoe de komende maanden eruit gaan zien. Dat heeft te maken met de besluitvorming die het demissionaire kabinet al dan niet gaat nemen. Wat gaat het nieuwe kabinet doen? Dat heeft een grote impact op alle gemeenten in Nederland. We werken toe naar het Voorjaarsdebat. Dat is richtinggevend voor de begroting.

00:19:59

De heer Ritsema: Belangrijk om hier te vertellen: in de voorjaarsbrief nemen we geen investeringsbesluiten. Dat wordt gevraagd: wat doe je met die voorjaarsbrief? Die is richtinggevend. De financiële vertaling vindt plaats in de begroting 2025 in november. Er komt dan duidelijkheid over: wat doe je financieel? Wat is het moment dat je die grote investeringsbeslissingen gaat nemen? In de voorjaarsbrief: welke richting gaan we op als gemeente? Ik weet niet of hier vragen over zijn? Anders ga ik door.

00:20:38

Voorzitter: De heer Rustebiel.

00:20:44

De heer Rustebiel: Dank, voorzitter. Ik was benieuwd of de strategische investeringsagenda over de exploitatiekosten gaat? De lange termijn, de onzekerheid die gemeenten hebben? Of over de investeringskosten die met de projecten gepaard gaan en hoe dat uit elkaar getrokken wordt?

00:21:01

De heer Ritsema: De grote projecten heeft bepaalde investeringen. Dat raakt de begroting bij de exploitatie. We schrijven af. De relatie met de begroting is: wat ga je doen? Ga je een spaarbedrag opnemen in de begroting. Hoe concreet ga je het opnemen? Je kunt besluiten dat het later van de begroting als een krediet wordt opgehaald bij de raden. Kun je verschillende keuzes in maken. Op dit moment hebben we dat niet uitgekristalliseerd hoe we dat gaan doen. In de begroting vertaal je het financieel effect: wat verwachten we de komende jaren een kapitaallast? Dat kan een spaarbedrag zijn. Dat kan concreet voor een project zijn. Als ik De Nieuwe Poort bijvoorbeeld kijk, hebben we in de begroting als spaarbedrag opgenomen, oplopen tot zes miljoen. Je kan er keuzes in maken. Die keuze is op dit moment niet gemaakt.

00:21:48

Voorzitter: Verder iemand? Nee? We gaan naar het volgende blokje.

00:21:57

De heer Ritsema: De voorlopige planning. Zoals net aangegeven: we plannen verschillende beeldvormende sessies. Dit is de eerste. Hoe verder we komen, hoe concreter en hoe duidelijker het wordt. Dat moet leiden tot het Voorjaarsdebat 17 juli. Op 3 oktober gaat de ontwerpbegroting naar de raad. We krijgen de vragencarroussel, de presentatie en de meningsvormende sessie. Tot slot het sluitstuk: 13 november de raadsbehandeling van de begroting 2025. Om te beginnen het landelijke kader schetsen, waar we mee te maken hebben dit jaar. Er zijn veel ontwikkelingen. De onzekerheden zijn groot. Dat heeft te maken met een aantal thema's.

00:22:40

De heer Ritsema: Het bekende thema, wat overal wordt genoemd, is het financiële ravijn. Onderwerp van gesprek bij alle gemeenten. Wat wordt onze nieuwe systematiek, waar het gaat om het gemeentefonds en de groei? De afspraak die het Rijk heeft: hoe ziet het gemeentefonds eruit? Kunnen we ons belastinggebied verruimen, is al lang een discussie. Tot slot, de herijking van het gemeentefonds. Hoe verdelen we de taart over de verschillende gemeenten in Nederland? Het financiële ravijn vindt zijn oorsprong in het Regeerakkoord Rutte. Dat is een optelsom van kortingen en bezuinigingen. Dat is een fors bedrag. Dat is 3 miljard vanaf 2026. Dat zou voor Groningen een bedrag van € 44 miljoen zijn.

00:23:25

De heer Ritsema: We hebben het in het begin de stille bezuiniging genoemd. Het was ingeboekt. Niet iedereen had door wat er gaande was. Dat is het afgelopen jaar veranderd. Dat zie je terug in de media. Onderdeel van het financiële ravijn is de opschalingskorting. Er is ooit gezegd: alle gemeenten moeten opschalen. Moeten allemaal grote gemeenten worden. Dat leidt tot efficiëntie. Die efficiëntie is er niet. De opschalingskorting is niet teruggedraaid. Een deel was ingeboekt. Dit restant is 675 miljoen. Dat is voor deze gemeente bijvoorbeeld € 10,8 miljoen. Dat is een fors, structureel bedrag. Gevolg is dat de taken en middelen niet in balans zijn. Dat is aantoonbaar.

00:24:07

De heer Ritsema: Er zijn rapporten geweest over: hoe zit dat? Het heeft grote gevolgen voor de grote opgaven die we hebben op het gebied van wonen, energietransitie, bestaanszekerheid. Daar zit die link met die strategische investeringsagenda. De komende jaren moeten we fors investeren op wonen, op van allerlei thema's. Daar hoort bij dat je voldoende gelden hebt. Dat er een solide basis is. Als je vooruitkijkt, heeft dat demissionaire kabinet gezegd: die opschalingskorting gaan ze een besluit over nemen in april en mei. Wat dat is, weten we niet. Daar verwachten we wat op. De rest zal op het bordje komen van het nieuwe kabinet. Dit kun je vergeten.

00:24:53

De heer Ritsema: Ik zei: het financiële ravijn is een optelsom van allerlei kortingen. Daar zit bij bijvoorbeeld de opschalingskorting. Daar zit bij dat we te weinig geld krijgen voor de groei van bijvoorbeeld.... Je ziet, de Wmo kosten groeien de komende jaren. De zorgkosten stijgen. Daar krijgen we te weinig compensatie voor. Ik zei: het is volop in de media. In het midden bijvoorbeeld het bericht dat afgelopen weekend in het Binnenlands Bestuur stond. Rechts een opinieartikel in het NRC, waar onze eigen wethouder financiën aan heeft. Bijgedragen om die problematiek te agenderen wat hier aan de hand is. Onderdeel van het financiële ravijn is: hoe zit dat met het gemeentefonds?

00:25:42

De heer Ritsema: We hadden voorheen een afspraak: als het Rijk meer uitgeeft, krijgen gemeenten meer geld. Als het Rijk minder uitgeeft, krijgt de gemeente minder geld. Dat heeft voor- en nadelen. Het nadeel ervan is dat het instabiel wordt. Je bent afhankelijk van het Rijk doet. Het is geen stabiele systematiek. Daarvan heeft het kabinet eenzijdig gezegd: we gaan die systematiek veranderen. We vervangen dat

door een soort BBP systematiek. Dat betekent dat je groei van je gemeentefonds is gekoppeld aan je economische groei. Dat over zes jaar. Dat lijkt stabiel. Het probleem waar we op dit moment tegenaan lopen: er is sprake van vergrijzing. Die zorgkosten nemen toe.

00:26:23

De heer Ritsema: Dat kun je niet compenseren met een 6 jaar gemiddelde van de economische groei. Dat is ongeveer 2 %. De zorgkosten groeien 4, 5 %. Daar zit een groot gat tussen. Voor een gemeente is het een wettelijk verplichte taak. In de Gemeentewet staat aan de andere kant dat gemeenten voldoende gecompenseerd moeten worden. Dit is onderwerp van gesprek. Een ander thema wat hier doorheen loopt, is de verruiming van het belastinggebied. Dat komt uit het regeerakkoord 2021. Deze discussie staat een beetje stil. Tot nu toe is gezegd: we moeten eerst die financiële verhoudingen op orde brengen. Wat niet mag gebeuren, is dat... Er moet een verschuiving zijn. Het kan niet zo zijn dat de lastendruk omhooggaat. Dat de rijksbelastingen hetzelfde blijven en gemeenten meer belastingen gaan heffen. Dat moet geen doel op zich zijn.

00:27:12

De heer Ritsema: Het moet iets betekenen en niet in de marge. Hier verwacht ik op korte termijn geen duidelijkheid over. Laatste thema, wat ik net al zei: de herijking. Hoe verdeel je de taart over de gemeenten? Wat we zien, is dat het gemeentefonds, de verdeling niet meer goed aansloot bij de kenmerken van je gemeente. Je inwoneraantal, ben je een centrumgemeente, hoeveel mensen hebben een uitkering? Dat is aangepast. Het probleem is: als je de koek anders gaat verdelen, heb je voordeelgemeenten en nadeelgemeenten. In Groningen zag je dat. Als je het kaartje pakt. Gemeente Groningen was voordeelgemeente. Onze omliggende gemeenten kleurden allemaal in het rood. Grote nadelen.

00:27:52

De heer Ritsema: Daarvan heeft het kabinet gezegd: we maximeren dat. Dat hebben we verwerkt in onze begroting. Als je de systematiek door zou voeren, zouden we meer geld moeten ontvangen. Dat gaat ten koste van andere gemeenten. Dat maakt het een ingewikkelde discussie. Hier zal de komende jaren een vervolg op komen. Dat is niet duidelijk wat daarmee te gebeuren. Wat hebben we tot nu toe gedaan? Wat je ziet, is dat er een actieve lobby plaatsvindt door de VNG. Ook vanuit de gemeente Groningen. Het krantenartikel is er één van. Er wordt veel gesproken, zowel ambtelijk als bestuurlijk, met de VNG, met Kamerleden om die problematiek te agenderen.

00:28:35

De heer Ritsema: We hebben in de VNG ledenvergadering als gemeente verschillende moties en amendementen ondersteund. Eén daarvan is bijvoorbeeld een motie van Enschede geweest: begin met teruggeef gesprekken aan het Rijk. Als het Rijk ons niet voldoende compenseert, zou je taken moeten teruggeven, waar je nu in medebewind taken uitvoert. Er zijn verschillende rapporten uitgebracht. Er is een taskforce: taken en middelen. Die laat zien: een groot deel van je begroting staat vast met wettelijke taken. Ongeveer 20 tot 25 % zou je kunnen beïnvloeden. Het heeft forse consequenties als je die bezuiniging gaat doorvoeren. We hebben een ROB. De Raad Onafhankelijke Bestuursorgaan. Adviesorgaan. En die heeft gezegd:

er zijn fundamentele keuzes nodig in de hele systematiek. Zoals hij er nu is, is het onvoldoende.

00:29:30

De heer Ritsema: Net als vorig jaar heeft de VNG een begrotingsadvies uitgebracht. Gaan ze dit jaar weer doen. Vorig jaar is gezegd: kom in 2024, 2025 met een sluitende begroting. Daarna: kom met een reële begroting en laat je tekorten zien. Dit jaar is het advies opgeknipt in twee delen. Deel één is: kijk hoe je ervoor staat? Ga in beeld brengen wat het zou betekenen als die korting doorgaat. Maak inzichtelijk, ga het gesprek aan met de raad wat dat zou betekenen voor de gemeente. Richt je daarbij op de taken die we in medebewind... Ee wettelijke taken die we voor de Rijk uitvoeren. Dit noem ik een onderhandelingsdocument, om te kijken: probeer beweging te krijgen bij het kabinet. Na de meicirculaire volgt de definitieve begroting en advies om te kijken: wat zouden we moeten doen als gemeente? Zijn er vragen?

00:30:29

Voorzitter: Zijn er vragen rond dit blokje? Mijnheer Dwarshuis.

00:30:36

De heer Dwarshuis: Dank, voorzitter. Mijnheer Ritsema sprak over het beginnen van teruggeef gesprekken aan het Rijk. Tegelijk zijn er een aantal mede bewindstaken waar in de wet voor is geregeld dat wij daar voldoende compensatie voor zouden moeten kunnen krijgen. Wordt er gekeken naar of wij juridische stappen kunnen ondernemen tegen de Rijksoverheid?

00:30:56

De heer Ritsema: Alle scenario's worden onderzocht bij de VNG. Dit is een dubbeling in de wet. Aan de ene kant: het klopt niet. Voldoende geld versus... Naar alles wordt gekeken.

00:31:11

Voorzitter: Mijnheer Swets.

00:31:13

De heer Swets: Dank. Er werd gezegd dat Groningen een voordeelgemeente zou zijn. Betekent die maximalisatie van dat herverdelingseffect dat Groningen er op achteruit zou gaan ten opzichte van nu?

00:31:25

De heer Ritsema: De gemeente Groningen is een voordeelgemeente. Dat voordeel zou veel groter zijn als het niet gemaximeerd zou zijn. Het is een kans. Het is een ingewikkelde discussie. Aan de ene kant, eerst moet je de koek en de taart groter maken om hierover over te kunnen praten. Voor onze collega omliggende Groningen gemeenten, waar ik veel mee praat, is het ontzettend ingewikkeld. Dat je tegen Obdam tot Pekela moet zeggen, waar veel sociale achterstanden is: je wordt gekort en dat gaat naar Groningen of het gaat naar de grote gemeenten. Er zit een beweging achter, een uitleg achter die verklaarbaar is. Je moet het met elkaar voeren. Dit is zeker: in de toekomst kan het een kans zijn.

00:32:07

De heer Ritsema: Als je een goede verdeling van het gemeentefonds hebt, met de

regiofunctie die we hebben, is het een kans dat we meer geld in de toekomst kunnen krijgen. Het is een ingewikkelde discussie.

00:32:19

Voorzitter: Zijn er meer vragen? Mijnheer Vermerris.

00:32:26

De heer Vermerris: Een vraag over de rol van het Rijk hierbij. We praten de hele tijd over het Rijk en wat we kunnen doen tegen. Zij zitten hier bij de gemeente aan tafel? Zeggen jullie: jongens, dit is wat er gaat gebeuren? We kunnen de hele tijd praten over stappen richting het Rijk. Ik ben benieuwd of het Rijk hier of bij andere gemeenten aan tafel zit.

00:32:52

De heer Ritsema: Volgens mij wordt er niet alleen in negatieve zin, maar in positieve zin veel gesproken als de minister hier is: wat is de opgave die we hebben als Groningen? We proberen ons positief op de kaart te zetten, wat we allemaal doen. In Meerstad, als minister De Jonge er is, of in andere, of Suikerzijde: wat gebeurt hier allemaal? Die actieve lobby is niet alleen negatief: we krijgen minder geld. Er wordt geprobeerd perspectief te schetsen vanuit een eerlijk verhaal. Je ziet de beweging dat gemeentes steeds meer verantwoordelijkheid krijgen. Ik zeg: daar moet je het eerlijke gesprek met elkaar voeren. Het is een soort dilemma, de tijd. Dit wordt vooruitgeschoven. 2026 komt steeds dichterbij.

00:33:38

De heer Ritsema: Gemeenten staan onder toezicht van de provincie. We moeten op een gegeven moment gaan handelen. Je moet het eerlijke gesprek met elkaar voeren. Het is niet alleen negatief. Er wordt ook positief gekeken. Er zijn veel stille gelden, die we krijgen. Specifieke uitkeringen. Dat is in stil geld. Wat je bij het Rijk ziet, is dat we veel in stil geld krijgen. Dit vraagt om structurele dekking, veel dingen die we doen. Als we ons maatschappelijk vastgoed moeten vangen, dat kunnen we niet in stil geld doen. Dat is het dilemma waar je een beetje in zit. Ze doen dingen. In de crisisfase hebben ze veel gedaan. Structureel hebben we een ander gesprek te voeren.

00:34:14

Voorzitter: Mijnheer Sijbolts.

00:34:16

De heer Sijbolts: Dank u, voorzitter. Ik ben persoonlijk niet altijd zo van de wat, als vraag. Ik denk dat die in dit verband belangrijk is. Als we kijken naar de investeringsagenda, zoals die in de voorjaarsbrief van vorig jaar gepresenteerd werd, is er een structurele dekking nodig van tweeënhalve miljard. Dat zal oplopen als we horen: minder positieve geluiden vanuit wat het Rijk nu doet. Er zit weinig beweging, geloof ik. Het is goed om de wat, als vraag te stellen. Wat als het Rijk niet met geld over de brug komt? Hebben we scenario's in de kast liggen of gaan we aan scenario's werken?

00:34:58

De heer Ritsema: Het begrotingsadvies heeft u kunnen zien, van de VNG. De investeringsagenda is investeringsgeld. Dat is geen structurele dekking. Tweeënhalve van het bedrag is investering. Door verder vooruit te kijken kun je goede afwegingen

maken. Het is geen meerjarenbegroting, die strategische investeringsagenda. Voorheen keken we vier jaar vooruit. Je kan kijken: wat is nodig? Waar kun je faseren, prioriteren, slimme opties zoeken? Het is niet dat je die investeringsagenda de komende jaren een besluit over moet nemen.

00:35:30

De heer Ritsema: Meer inzicht betekent meer vraagstukken. Dat het ingewikkelder wordt. Tegelijkertijd moet je het kleiner maken. Wat is volgend jaar nodig, wat is over twee jaar nodig qua besluitvorming? Veel dingen hoeven niet op korte termijn. Als je de samenhang goed in de gaten houdt. Het is niet zo dat we bij de begroting 2025 over die projecten een besluit moeten nemen. Je kijkt wat elk jaar nodig is.

00:35:52

Voorzitter: Mijnheer Lo-A-Njoe.

00:35:54

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel. Ik hoor u zeggen dat ongeveer 50 % van de huidige begroting geen kerntaken betreft van de gemeente. Dat het lastig is om daar dingen uit te halen. Het is zo dat het coalitieakkoord allerlei goede extra investeringen laat zien, zowel structureel als incidenteel. Wat ik daar niet uit dat begrotingsoverzicht kan halen: welk deel daarvan behoort tot kerntaken en welk deel niet? Kunnen we die informatie krijgen?

00:36:24

De heer Ritsema: Het is lastig wat je definieert onder een kerntaak. Het zal bij elke politieke partij anders zijn, denk ik, wat je onder een kerntaak... Dat vind ik een lastige vraag om dat antwoord te stellen. Het onderscheid: wat is wettelijk en wat is niet wettelijk? Waar heb je de meeste beleidsvrijheid in? Die rapporten zijn er. Het ROB heeft zo'n rapport. In welke taken zit de meeste beleidsvrijheid? Als je naar het rapport kijkt, zal dat hier gelden.

00:36:51

De heer Lo-A-Njoe: Laat ik het herformuleren. Ik zou het onderscheid willen zien in dat wat wettelijk moet en dat wat we zelf met goede bedoelingen kiezen. Als wij een integrale keuze gaan maken, heb ik dat totale overzicht nodig. De vraag is of we die kunnen krijgen.

00:37:08

De heer Ritsema: Die moet ik even meenemen. We hebben op dit moment geen overzicht van wat we allemaal doen en wat wettelijk en niet wettelijk is. We hebben het in het verleden geprobeerd. Je kan er veel discussie over voeren: is iets wettelijk? We nemen het mee. We gaan ernaar kijken.

00:37:21

Voorzitter: Zag ik mijnheer Dwarshuis zwaaien?

00:37:25

De heer Dwarshuis: Dat klopt. Ik had een vraag over die verandering van de systematiek naar meer een BBP gerichte aanpak. We zagen in de coronatijd, daar verbaasde ik me over, dat het Rijk allerlei uitgaven ging doen die buiten de systematiek bleken te vallen. Dat het niet trap op ging met de gemeentes, maar gelijk bleef. Speelt die discussie bij die nieuwe systematiek of is die integraler? Het tweede

is: zit in die discussie de vraag: gaat er meer geld naar het gemeentefonds of is dat puur een andere discussie?

00:38:06

De heer Ritsema: Op het laatste: dat is een andere discussie. Het is meer nu: hoe ga je om met groei? Het eerste is een onderdeel van die rapporten. Kun je lezen. Het Rijk heeft de afgelopen periode een aantal afslagen genomen. Er zijn middelen uit het gemeentefonds gehaald. Voor woningbouw is structureel geld uit het gemeentefonds gehaald. Er zijn incidentele regelingen voor teruggekomen, waar je als gemeente kan pitchen of een plan voor kan indienen.

00:38:34

De heer Ritsema: Dat is raar aan de systematiek. Je haalt er eerst wat uit. Bij corona is er bewust gezegd: dat telt niet mee in die trap op, trap af. Het helpt niet in een stabiele systematiek. Ik denk dat die BBP in de basis een stabiel beeld geeft. Je kan je ogen niet sluiten dat het voor een aantal... In infrastructuur en zorgkosten geldt: die kosten stijgen zo hard, dat die BBP systematiek niet voldoet. Dat is de discussie die landelijk gevoerd wordt.

00:39:03

Voorzitter: Ik heb de indruk dat we naar het volgende blokje kunnen.

00:39:14

De heer Ritsema: Terugkijkend: waar zijn we vandaan gekomen? Ik wil beginnen: begroting 2024, waar zijn we gestart? Welke ontwikkelingen zien we na de begroting 2024? Wat is richting de begroting 2025 in hoofdlijnen een handelingsperspectief? Ervan uitgaand dat we dat de komende maanden aan de hand van die onzekerheid allemaal moeten formuleren. Dat is in maart, wat ik zei. We hebben geen kant en klaar verhaal over hoe we dat gaan oplossen. Met die kanttekening erbij. In 2024 hebben wij invulling gegeven aan het begrotingsadvies van de VNG. Die zei: kom in 2024 en 2025 met een sluitende begroting. Dat hebben we gedaan. Vanaf 2026: maak een reële begroting.

00:39:57

De heer Ritsema: We hebben als uitgangspunt gebruikt: we worden gekort met 44 miljoen. We gaan ervan uit dat de helft wordt gecompenseerd door het Rijk. Is dat veel of weinig? Elke gemeente gaat daar anders mee om. Ik denk dat we in de midden daarmee zitten. Er zijn gemeenten die alles ingeboekt hebben. Er zijn gemeenten die niks ingeboekt hebben. We hebben een reële begroting gemaakt. We hebben een tekort in de basis van 2026, 2027 van 22 miljoen structureel. Aan de andere kant waren er een aantal noodzakelijke opgaven. We hebben gekeken: die gaan we zoveel mogelijk incidenteel dekken. Dat heeft een risico met zich mee, dat die opgaven op termijn een keer terugkomen.

00:40:33

De heer Ritsema: We hebben gekeken: waar kunnen we zoveel mogelijk externe financiering inzetten. Je ziet dat er veel specifieke uitkeringen zijn, allemaal incidenteel op IZA en GALA. Op van allerlei dingen die op ons afkomen. We hebben gekeken: welke opgaven kunnen we daaruit financieren? Naast wat we hadden, hebben we ervoor gekozen om geen aanvullende middelen van grote investeringen op te nemen. Dat leidde tot onderstaand meerjarenbeeld, die sluit op 22 miljoen. In

2028 loopt hij op. Als je kijkt: wat is er daarna gebeurt? Voor ons is er de septembercirculaire en decembercirculaire verschenen. Dat is voordeliger voor ons. Het tekort wordt wat lager. We hebben een structureel voordeel.

00:41:17

De heer Ritsema: Het BUIG budget leidt tot een voordeel. Aan de andere kant zien we dat in de jeugdzorg de kosten toenemen. Dat is een groot risico. We hebben een hervormingsagenda voor de jeugd. Op termijn moet het goedkoper. Alle gemeenten hebben die als taakstelling in hun begroting. Er moet 10 miljoen aan kosten van de jeugdzorg omlaag. Je ziet dat de kosten stijgen. De komende maanden krijgen we meer zicht op knelpunten. Er gaan nieuwe knelpunten ontstaan in de organisatie waar we iets mee moeten. Daar hebben we op dit moment geen beeld op. Ik verwacht dat het een aantal knelpunten zijn. Daar hebben we geen ruimte voor.

00:41:57

De heer Ritsema: Een belangrijke ontwikkeling, waar ik op inga, de uitwerking van de strategische investeringsagenda en hoe we dat doen. Dat leidt bij de voorjaarsbrief tot een soort actueel financieel beeld en een vervolgrichting. Het handelingsperspectief. Wat zijn dingen waar je op kan rekenen? Waar kun je niet op rekenen? Waar zou je naar kunnen kijken? Wat ik zei: ambtelijk gezien, er is een toezegging door het kabinet gegaan dat ze een besluit gaan nemen over de opschalingskorting. Het effect voor de gemeente is 10,8 miljoen. We weten niet hoeveel ruimte het demissionaire kabinet gaat krijgen om dit te doen. Ze gaan een besluit nemen. De lobby doorzetten, wat ik zei: we zijn afhankelijk voor het nieuwe kabinet.

00:42:41

De heer Ritsema: We moeten een keuze maken of we het begrotingsadvies van de NVG gaan volgen. Dat betekent dat we keuzemogelijkheden en scenario's in kaart gaan brengen. We hebben voorlopig weinig structurele ruimte voor nieuwe opgaven. Dat betekent dat we moeten kijken: hoe pakken we dingen slim aan? Hoe gaan we om met nieuwe knelpunten die gaan ontstaan? Dat is het dubbele verhaal. Aan de ene kant hebben we het krap. Aan de andere kant komt er veel geld naar deze regio, in het kader van Nij Begun. Hoe ga je daarmee om? Welke projecten in de regio ga je daaruit financieren? Daar moet je een goed verhaal bij hebben. We willen verantwoord investeren met die strategische investeringsagenda. De conclusie: er is veel onzekerheid. Daar moeten we de komende maanden verder mee komen.

00:43:33

Voorzitter: Voor dit blokje? Mevrouw Jacobs.

00:43:37

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel, voorzitter. Als we kijken naar wat is geschetst over hoe wij ten aanzien van de reële begroting in '26, '27 en '28 omgaan, hebben we een tekort van 22, 21 en 29 miljoen. Ik heb meegeschreven. Hebben we niet eens strategische investering gedaan? Als we een strategische investering doen, loopt het tekort op of zit daar een verdiscontering in?

00:44:05

De heer Ritsema: Een aantal van die strategische investeringen hebben we gedekt in de begroting. Dat is in het coalitieakkoord gebeurd. Voor De Nieuwe Poort hebben

we een spaarbedrag opgenomen. Dat is niet voldoende. Een aantal hebben we niet meegenomen. Ik laat zo een staatje zien van wat ik verwacht wat we wel en niet in de begroting hebben opgenomen en waar we een besluit voor moeten nemen. Een deel hebben we. Een deel hebben we niet. Ik snap dat niet duidelijker daarvan wordt, maar ik zal laten zien wat we in de begroting hebben opgenomen.

00:44:37

Mevrouw Jacobs-Setz: Het is duidelijk: als u straks aangeeft wat we niet hebben, komt dat boven de 21, 22 of 29 miljoen als tekort heen. Dat is wat ik heb meegekregen.

00:44:48

De heer Ritsema: Ja, eens. Als we de besluiten in die strategische investeringsagenda uitvoeren, zul je de komende jaren moeten sparen voor die grote projecten.

00:44:59

Voorzitter: Mijnheer Pechler.

00:45:02

De heer Pechler: Dank. Dat besluit wat in april of mei genomen gaat worden over die opschalingskorting, wat zijn een beetje de geluiden in de wandelgangen? Hoe groot is de kans dat het de goede kant op valt?

00:45:13

De heer Ritsema: Dan vraag je wat de minister gaat doen? Ik zou zeggen, daar moet je me niet op afrekenen... Ik zet er geen fles wijn op. Ik heb goede hoop dat daar iets gaat gebeuren. Je ziet dat het huidige kabinet, ik weet niet hoeveel ruimte ze krijgen, dit probleem ziet. Ik verwacht dat daar wat gaat gebeuren. Het is fingers crossed.

00:45:38

Voorzitter: Zijn er andere vragen? Mijnheer De Haan.

00:45:45

De heer De Haan: Die jeugdzorg is specifiek. Dat blijft elke keer terugkomen, dat die kosten blijven stijgen. Een deel zijn we zelf mee bezig, met de basis jeugdhulp. Waar zitten die toenemende kosten in? Zit dat in meer jongeren die in de jeugdzorg belanden of zit het in de meer specialistische zorg?

00:46:12

De heer Ritsema: Ik denk dat het een combinatie is. Het is de prijsstijgingen die een grote rol spelen. Het is de combinatie. Ik zal het opzoeken. Ik weet niet of u die ontvangen heeft? Er is een rapport over: wat kun je doen in de jeugdzorg? Iemand knikt ja. We hebben gekeken: welke keuzes kun je maken in de jeugdzorg? Dat is het rapport van KPMG. Dat is complex. Je ziet dat als we daarop ingrijpen dat dat forse consequenties heeft. Er zijn geen makkelijke oplossingen voor dit probleem. Volgens mij is het een combinatie.

00:46:50

Voorzitter: Anderen? We gaan we naar het einde. Mijnheer Van der Laan.

00:46:55

De heer Van der Laan: Graag een toelichting op dat Nij Begun. Dat wordt als één van de oplossingen genoemd voor een strategische investeringsagenda.

00:47:07

De heer Ritsema: Ik heb het niet als oplossing genoemd. Het is geld voor de regio. Bijvoorbeeld in de sociale agenda komt geld voor mentale gezondheid van jongeren. Je zou moeten kijken: wat is de ambitie van de gemeente Groningen? Hoe past die ambitie in de totale ambitie in de provincie? Je zou ernaar moeten kijken. Ik weet niet wat mogelijk is. Er zijn kwartiermakers aan de slag. Je zou naar die samenhang moeten kijken op doelstellingenniveau: wat zou je in de grotere doelstelling van Nij Begun helpen? We kunnen geen wensenlijstje indienen: dit vindt de gemeente Groningen. We kijken naar de regio. Ik vind, de samenhang moet je gaan kijken.

00:47:54

Voorzitter: Verder niemand? We gaan naar het een na laatste blokje: de investeringsagenda.

00:48:03

De heer Ritsema: De strategische investeringsagenda. Het waarom? Net als alle gemeenten, zien we de komende jaren investeringsopgave. Dat is niet uniek voor de gemeente Groningen. Dat zit op energietransitie. Het zit op vervangen en het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. We hebben in een bepaalde periode veel vastgoed gebouwd. De komende jaren is veel aan vervanging toe. Ik heb veel contact met mijn collega in Eindhoven. Dat is exact hetzelfde verhaal. Die hebben een strategische investeringsagenda. Die bedragen zijn veel hoger dan in Groningen. Die veelheid van die projecten die de komende jaren op ons afkomen, in combinatie met de onzekerheid die er is. Niet alleen financieel.

00:48:42

De heer Ritsema: Je moet kijken wat je als gemeente aan kan. We hebben te maken met de arbeidsmarkt. We hebben te maken met dat aannemers het druk hebben. Dat vraagt om te kijken dat je weet wat op je afkomt en om een afweging. Dat je slim en verantwoord kan investeren. Dat doen we door inzicht te krijgen in die projecten. Dat het ons niet overvalt. Verder vooruit te kijken. Normaal stellen we een begroting op voor vier jaar.

00:49:06

De heer Ritsema: We hebben bewust gekeken: welke projecten komen de komende tien jaar op ons af? Wat ik zei, het doel is om dingen in samenhang te voorzien. Kun je slimme opties creëren? Wat zijn mogelijkheden om te prioriteren en te faseren? Zijn we niet te optimistisch? Kunnen we het uitvoeren? Zijn er combinaties van projecten mogelijk? Dat zul je zien met de projecten waar we mee bezig zijn. Kun je inzetten op cofinanciering? Het is belangrijk om de raad vroegtijdig te betrekken. Dat is belangrijk om te kijken wat het niet is.

00:49:40

De heer Ritsema: Ik zeg vaak: het is geen meerjarenbegroting. Ik noem een enorm bedrag voor de komende tien jaren. Niet zo: dat gaan we de komende jaren een-op-een allemaal doen. We doen niet alles tegelijk. Je weet wat op je afkomt. We kijken elk jaar wat nodig is de komende één, twee jaar. Welke besluitvorming nodig is. Je

gaat zorgvuldig kijken: wat is de samenhang? Kun je prioriteren? Doen we de juiste dingen? Die financiële effecten, dat bedrag waar dit genoemd wordt, die zijn onzeker op middellange en lange termijn. Bijvoorbeeld als je naar WarmteStad kijkt of warmtenet zijn we afhankelijk van wat het Rijk gaat doen. Of er een waarborgfonds komt voor onze leningen? Dat zijn dingen waar we afhankelijk van zijn. Het is goed om het doorkijkje te hebben, zonder dat het exact de waarheid gaat worden.

00:50:26

Voorzitter: Ik begrijp dat dit blokje per statement vragen gaat oproepen. Zullen we dat doen? Mevrouw Jacobs.

00:50:35

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel. De strategische investeringsagenda is een mooi woord. Daar kan iedereen wat bij denken. Wat is de strategische investeringsagenda? Is dat bijlage 1, overzicht strategische investeringsprojecten opgenomen in de voorjaarsbrief 2023? Is dat de strategische investeringsagenda?

00:50:57

De heer Ritsema: Ja, we hebben een optelsom gemaakt van alle grote projecten. In de voorjaarsbrief waren het er 28. Alle grote projecten die de komende jaren op de stedelijke investeringsopgave op je afkomen. Met een werkwijze.

00:51:12

Mevrouw Jacobs-Setz: Wat ik interessant zou vinden, is dat we daar een nadere duiding van kunnen krijgen. Daar zitten enorm grote investeringsprojecten in. Nieuwe muziekcentrum. Daar zit het vervangingsplan openbaar ruimte in. Er zit accommodatie binnensport. Dat klinkt als beheer en onderhoud. Dat is rijp en groen. Volgens mij, als we naar de Van Dale kijken, zegt een agenda ons iets. Dat hebben we hier niet. Wanneer kunnen we daar meer duiding in hebben? Het zou mij helpen als ik van al die 28 projecten 1 of 2 alinea's heb: wat is het? Dat hoeft niet een bedrag of wat dan Er staat Meerstad op en er staat Meerstad-Noord. Ik weet het niet. Dat is wat bij mij leeft.

00:52:03

De heer Ritsema: Volgens mij is het goed om in een vervolgsessie duiding te geven: wat zijn die projecten? Waar ik het mee eens ben: er zit onderscheid in tussen unieke, grote projecten en meer vervanging bijvoorbeeld van je brug en dat soort dingen. We hebben financieel ingezet om te kijken: financieel zien we de komende jaren dat er iets moet gebeuren. Ik ben het ermee eens, het niveau is verschillend. Een Martiniplaza of een onderzoek naar vervanging en beheer en onderhoud. Dat kan om grote bedragen gaan als je een grote brug moet vervangen. Dat zijn verschillende dingen.

00:52:36

De heer Ritsema: We hebben gekeken: hoe telt die investeringsopgave op? Volgens mij is de oproep duidelijk om te kijken: wat valt er? Wat bedoelen we met Meerstad en Meerstad-Noord? Meerstad-Noord is bijvoorbeeld het zonnepark. Meerstad is de grondexploitatie Meerstad als we daar bouwen. Belangrijk om de komende periode meer duiding aan te geven. Vorig jaar hebben we voor het eerst gezegd: we gaan ermee werken. We hebben een werkwijze. Het is geen lijstje dat in beton gegoten is. Het is voor: wat zien we de komende jaren financieel?

00:53:07

Voorzitter: Volgende sessie meer duiding. Mijnheer Rustebiel.

00:53:13

De heer Rustebiel: Dank, voorzitter. Over dat lijstje met die vier pilotprojecten. Is er meer bekend? Het is een A4'tje. Dat A4'tje hebben we een half jaar. Ik denk dat daar een analyse onder zit, waarom daar staat wat daar staat. Ik ben benieuwd naar de analyse achter wat in het A4'tje staat. Dat zorgt voor onrust, bij de schaatsverenigingen en bij de cultuursector. Ik denk dat het helpt als wij de informatie krijgen die achter dat A4'tje zit. We zitten er lang naar te kijken. Ik had vandaag gehoopt meer te horen daarover. Ik denk niet dat het komt. Ik hoop dat we die stukken kunnen krijgen. Dat we weten wat de achtergrond van dat A4'tje is, met die korte alinea's.

00:53:51

De heer Ritsema: Ik ga zo in op die vier projecten. Ik zei: we hebben vervolgsessies. We zijn bezig met ons huiswerk. In de vervolgsessies wordt ingegaan op: wat komt daar uit? Ik zal zo uitleggen wat we aan doen zijn. In de vervolgsessie gaan we kijken: wat komt daar uit?

00:54:09

De heer Rustebiel: Daarop aansluitend. U bent daarmee bezig. Ik zou de opdrachten willen zien die gegeven zijn op deze projecten. Er zijn bestuursopdrachten gegeven. Wat is die opdracht? Als u klaar bent met de analyse, kunnen wij zien wat daarop teruggekomen is. Het geeft ons meer richting. Wat betreft de vraag van mevrouw Jacobs, daar sluit ik op aan. Dit is een lijstje met begrippen. U heeft het over een optelsom. Er staat geen getal bij. De vraag is: tijd en middelen zouden op zo'n investeringsagenda zichtbaar moeten zijn. Anders is het geen investeringsagenda, wat mij betreft. De vraag is of dat kan. Van sommige projecten zal het niet helder zijn. Dat komt door die appels en peren. Als we het over accommodaties binnensport hebben, dat is van een andere orde dan een project wat we gaan doen. Ik snap dat er daarnaast wat anders komt te staan. Kunnen we dat overzicht krijgen met tijd en middelen?

00:55:03

Voorzitter: Ik had de indruk dat de volgende beeldvormende sessie er meer duiding gegeven zou worden, als antwoord op mevrouw Jacobs. Ik weet niet of dat nader toegelicht kan worden?

00:55:14

De heer Ritsema: Ik ga zo in op de opdracht die in de brief stond: waar zijn we aan het kijken voor die vier grote projecten? De volgende sessie gebruiken we om meer duiding te geven. We zijn een nieuwe werkwijze begonnen. Die werkwijze zijn we aan het maken. In het verleden keken we vier jaar vooruit. Je wil je niet verrassen. We zijn begonnen met een nieuwe werkwijze. Daar zijn we niet. Het is steeds verder om die werkwijze te verfijnen. Dat is het doel waar we mee bezig zijn. Hebben we alles achter de komma nauwkeurig? Nee, die hebben niet nauwkeurig. Voor die vier projecten hebben we een start gemaakt. Daar kom ik zo op terug. Daar zal de komende sessies meer duiding aangegeven worden wat dat betekent, wat de opdracht is, wat eruit komt. Een soort begin van die nieuwe werkwijze.

00:55:55

Voorzitter: Mijnheer Swets.

00:55:57

De heer Swets: Dank, voorzitter. In het verlengende met de vorige sprekers. Ik ben het ermee eens dat het nu meer een boodschappenlijstje is dan een agenda. U gaf aan dat het doel van die agenda is om die investering in samenhang te zien. Ik vroeg me af wat de specifieke reden was dat we bij die vervolgsessie over vier projecten gaan spreken en niet over de gehele agenda? En is dat omdat daar, zoals u zei, in de komende twee jaar besluitvorming over vereiste is?

00:56:23

De heer Ritsema: Ja, dat klopt. Die vier projecten zijn grote projecten. Voor de stad zijn het grote projecten. Je ontkomt er niet aan om die samenhang nog een keer te bekijken. Als je kijkt naar het financiële beeld, wat je doet, dat moet je een keer kritisch tegen het licht houden. Dat is wat er nu gebeurt. Dat zijn projecten die de komende... Die het zijn allemaal gerelateerd aan vastgoed wat af is straks. Waar we wat mee moeten. Daar moet je een slag in slaan. Daar moet je gaan kijken: wat is de samenhang? Zijn we goed bezig, in relatie tot het financiële beeld? Zijn we flexibel genoeg? Daarom zijn die vier projecten eruit gehaald. Het zijn grote projecten voor de stad Groningen. Stel je de vraag: kun je dat allemaal tegelijk? Wat zijn de keuzes die je kan maken? Je kijkt er een keer kritisch naar. Dat is wat je doet.

00:57:08

Voorzitter: Mevrouw Poelstra.

00:57:11

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel. Ik heb twee vragen. Binnen die vier projecten is Museum aan de A. Die voelt voor mij niet als een groot project. Er staat in de brief: daar spelen dingen. Ik denk: wat is dat? Daarop aansluitend, u heeft het over een nieuwe werkwijze. Die is anders dan een meerjarenbegroting. Ik kan me voorstellen dat dat voor jullie intern op een andere manier werkt. Om daar wat gevoel bij te krijgen, wat betekent dat concreet, dat er op een andere manier gekeken wordt dan een meerjarenbegroting bijvoorbeeld?

00:57:45

De heer Ritsema: Stel je voor dat afgelopen oktober er een besluit was genomen over De Nieuwe Poort. Was er het inzicht bij de raad geweest wat er meer op ze af zou komen, qua projecten? Dat is een vraag: neem je een bewust besluit? Het is een politiek besluit over welke keuze je maakt. Neem je hem goed in samenhang? Dat is de vraag. Je kan een begroting maken voor vier jaar. Ik denk dat in deze tijd, als je kijkt naar het grote maatschappelijk vastgoed, wat vervangen worden, de financiële onzekerheid, dat je verder vooruit moet kijken. Er is een lijstje. Daar ben ik het mee eens. Je begint met een werkwijze dat je een keer kritisch gaat kijken: zijn we met de goede dingen bezig? Wat is de samenhang tussen die projecten?

00:58:22

Voorzitter: Mijnheer Van Hoorn.

00:58:25

De heer van Hoorn: Dank u wel, voorzitter. Even kijken of ik het goed begrijp. Een beetje op basis van de vragen die werden gesteld zijn richting ambtenaren, niet

zozeer richting een wethouder. Is het zo dat de strategische investeringsagenda het grote verschil is dat we niet meer vier jaar vooruitkijken, maar tien jaar vooruitkijken? Dat er eerder meer informatie wordt gegeven. Dat dat automatisch als gevolg heeft dat als je eerder informatie krijgt je minder informatie kunt geven, door de grote onzekerheid die we meewegen?

00:58:57

De heer Ritsema: Volgens mij klopt dat. Dat is precies wat je doet. Hoe verder je vooruitkomt, hoe onzekerder het wordt. Tegelijkertijd wil je de samenhang aanbrengen.

00:59:03

Voorzitter: Helder. De heer Van Zoelen.

00:59:06

De heer Van Zoelen: Dank, voorzitter. Ik werd getriggerd over WarmteStad. Dat is een project waar we veel in hebben geïnvesteerd. U zei: zo'n project is afhankelijk of er wordt door geïnvesteerd of dat we middelen vanuit het Rijk krijgen. Bij mij komt de vraag op: zijn die risico's goed in beeld van die projecten van... Stel je voor je investeert niet meer verder in de toekomst, wat doet dat met het geld wat we er in hebben geïnvesteerd? Als je kijkt naar de ambities en de doelstellingen die we aan zo'n project hebben gehangen?

00:59:37

De heer Ritsema: Om dat risico te voorkomen, het gaat specifiek één projecten. Voor WarmteStad is het besluit vanuit de raad om twee A uit te voeren. De vraag is om verder te groeien. Daarvan staat in het raadsvoorstel: daar kijken we extra naar visum. We kijken naar het Rijk. Dat vraagt een schaa sprong qua investering. Dat kun je niet alleen doen. Het is meer: hoe financier je de verdere schaa sprong? Dat is de vraag.

01:00:01

Voorzitter: We gaan zo verder in op de projecten, heb ik gezien op het lijstje. Mijnheer De Haan.

01:00:09

De heer De Haan: Als je kijkt naar dat lijstje, zijn veel dingen niet nieuw. De financiële situatie van de gemeente is niet nieuw. Als je veel van die keuzes en beslissingen die je gemaakt hebt te lang voor je uitgesteld hebt, had je niet eerder moeten gaan sparen voor bepaalde grote investeringen? Dat je te lang gewacht hebt.

01:00:29

Voorzitter: Deze begint op het randje van een politieke vraag te komen, mijnheer De Haan. Ik wil mijnheer Ritsema op dit punt niet in verlegenheid brengen. Zijn er meer vragen? Nee? Ik geef voor het vervolg de heer Ritsema het woord.

01:00:53

De heer Ritsema: Er werd gerefereerd aan het lijstje die in de voorjaarsbrief zat. Dit zijn de projecten waar het om gaat. Waarbij de eerste vraag zou kunnen zijn: er waren er 28, nu 25. We hebben een aantal dingen samengevoegd. Deze zal in de voorjaarsbrief terechtkomen. We hebben unieke, grote projecten en meer over

geïnvesteerde projecten. Je zult zien dat we aan het kijken zijn: er zit een verschil in schaalgrootte. Dat klopt. Dit is het lijstje, zoals het nu is.

01:01:31

Voorzitter: Mijnheer Lo-A-Njoe wil terug naar het vorige plaatje?

01:01:34

De heer Lo-A-Njoe: Om het helder te krijgen. Dit is een ander lijstje dan in de bijlage zit bij deze sessie. Hoe kan dat?

01:01:42

De heer Ritsema: Dit is de meest actuele lijst. Volgens mij, het lijstje dat in de sessie werd verspreid waren 28 projecten. Een aantal projecten hebben we samengevoegd. Bijvoorbeeld accommodaties van het onderwijs zit in de onderwijshuisvesting. Er staat onder wat de verklaring is: Meerstad-Noord en Meerstad hebben we onder Meerstad geschaard. Er zijn geen nieuwe projecten toegevoegd. Het is exact hetzelfde lijstje. We hebben bepaalde dingen samengebracht. Het is puur ambtelijk een nieuwe versie van het lijstje. Het zijn dezelfde projecten.

01:02:13

De heer Lo-A-Njoe: Ik zag een onderscheid in twee groepen. Dat zag ik in het lijstje in de bijlage niet. Ik wil de meest actuele informatie hebben. Ik weet niet of er meer lijstjes zijn?

01:02:28

Voorzitter: Volgens mij hebben diverse fracties de behoefte om bij de volgende beeldvormende sessie meer duiding te krijgen op aard, verschil van die verschillende projecten, zeg ik voor het gemak. Volgens mij is die toezegging gedaan. Preciezer krijgen vandaag, ik geef mijnheer Ritsema de gelegenheid, volgens mij was dat het punt wat we hebben afgesproken. Zijn er meer vragen op dit moment? Mevrouw Doubiani.

01:02:59

Mevrouw Doubiani: Dank u wel, voorzitter. Als dat lijstje even terug kan komen. Ik was benieuwd of jullie ruimte meenemen wat betreft de externe financiële mogelijkheden met dat lijstje? Dat benoemde u zonet met de presentatie: voordat jullie kijken naar externe financiële mogelijkheden. Nij Begun is één daarvan. Zijn er andere opties voor bepaalde projecten, waar jullie naar kijken?

01:03:25

De heer Ritsema: Ja, voor die project ga je kijken, voor WarmteStad hebben we bijvoorbeeld een subsidie, 21 miljoen, van het Rijk gehad. We zijn op die projecten aan het kijken: waar kunnen we subsidiemogelijkheden benutten? De Suikerzijde hebben we subsidie gehad. Stadshavens ook. Vaak zijn die dingen cofinanciering. We kijken bij die projecten: waar liggen de subsidiekansen? Waar zitten externe financieringsmogelijkheden? Dat is het doel om verder vooruit te kijken. Waar moeten we een extra stap gaan zetten, waar het gaat om cofinanciering?

01:04:03

Voorzitter: Gaat u door.

01:04:09

De heer Ritsema: Om te starten, wij hebben in 2023, heeft u een brief over gehad,

vier projecten met een nieuwe blik onder de loep genomen. Waarom die vier projecten? Dat heeft te maken met omvang, noodzaak, urgentie en de mogelijke samenhang. Dat zijn Kardinge, Martiniplaza, De Nieuwe Poort en het Museum aan de A. Het Museum aan de A is een kleinschaliger project dan Kardinge Martiniplaza en De Nieuw Poort. Dat hebben we gedaan om de redenen die erboven staan. Het is een grote omvang. We moeten daar op korte termijn een besluit over gaan nemen. We moeten daar een keer kritisch naar kijken. We hebben naar alle mogelijkheden gekeken in de voorfase. Kunnen we een keer kijken naar het Programma van Eisen, naar de locatie, naar de fasering, financieringsmogelijkheden?

01:04:55

De heer Ritsema: Je zag in die eerste beoordeling dat zo'n pilot veel oplevert. Je ziet dat de samenhang groot is tussen die projecten en kan leiden tot lagere kosten. Daarvan hebben we gezegd, dat hebben we aangekondigd in de brief die is gestuurd: er is een noodzaak om dat verder uit te werken. Die verdere uitwerking zitten we midden in. Die uitkomsten hebben we niet. In de volgende sessie gaan we die uitkomst bespreken. Ik kom zo bij de opdracht, zoals we die hebben verwoord. De bedoeling is in de voorjaarsbrief u uitgebreid te informeren over: wat is die verdere uitwerking? Wat zijn de financiële consequenties? Hoe zou je er verder mee om kunnen gaan? De vervolgstap is, in de begroting 2025 ga je kijken: moet je een spaarbedrag gaan opnemen? Hoe ga je om met die investeringsbeslissingen? We zijn bezig om het huiswerk te doen: we zitten in die verdere uitwerking.

01:05:52

Voorzitter: Mijnheer Swets.

01:05:55

De heer Swets: Dank. Als ik het goed begrijp, bij de begroting 2025 hebben we meer duidelijkheid van: wat is de financiële impact voor die vier projecten? Is er zicht op wanneer er bekend is van die projecten: wat gaat dit in de toekomst kosten?

01:06:15

De heer Ritsema: We gaan elk jaar kijken vanuit die hele lijst: wat is de komende één of twee jaar nodig? Dat zei ik net: je hoeft niet een besluit te nemen over die 25 projecten. We gaan kijken: wat is één à twee jaar nodig? Die houden we een keer kritisch tegen het licht. Wat is mogelijk? Wat zijn de dwarsverbanden? Die kondigen we met de voorjaarsbrief aan. Daar komt het vervolgproces in de begroting. Elk jaar gaan we dat kritisch langs. Dat betekent niet dat je die projecten elk jaar over de kop moet gooien. Het is kijken: wat komt er binnen één of twee of drie jaar op je af? Waar moeten we nu wat mee? Dat maakt dat lijstje een stuk kleiner.

01:06:53

De heer 1: Is het idee om dat lijstje elk jaar bij te werken? Dat er nieuwe projecten op komen? Dat het lijstje groter wordt? Dat er projecten weggaan?

01:07:01

De heer Ritsema: Het is geen statisch lijstje. Volgens mij moet je elk jaar kritisch tegen het licht houden: wat is nodig? Daar kan een project op komen. Dat klopt. Het is een werkwijze die je elk jaar tegen het licht gaat houden. Het zit niet in de eeuwigheid vast.

01:07:19

Voorzitter: Mijnheer De Haan.

01:07:22

De heer De Haan: U gaf in het begin aan: de VNG vraagt om inzichtelijk te maken wat er met de gemeente gebeurt als je die kortingen niet terugdraait. Wat is de samenhang tussen dat wat je bijvoorbeeld gaat doen en die strategische investeringsagenda voor je begroting?

01:07:40

De heer Ritsema: Op langere termijn kan het betekenen dat je bepaalde projecten niet uit kan voeren. Je hebt te weinig geld. Dat zou kunnen. Dat zijn allemaal keuzes. Die keuzes is een politieke afweging. De VNG zegt: kijk eerst naar je mede bewindstaken. Dat betekent dat je in VNG-verband in gesprek moet gaan over: welke taken ga je teruggeven? Dat is de lijn die in het college gevoerd wordt. Daarnaast moet je kijken: wat is haalbaar? Dit heeft consequenties. Op lange termijn zou dat kunnen betekenen dat je niet alles kan uitvoeren, zoals je dat zou willen. Dat is niet uniek aan Groningen. Dat is het dilemma van alle gemeenten in Nederland.

01:08:20

Voorzitter: Mijnheer Swets.

01:08:22

De heer Swets: Sorry. Dat roept vragen op. Ik snap dat die lijst is gemaakt dat we in de lange termijn kunnen kijken. Alleen op het moment dat we geen idee hebben wat daarvan de kosten zijn, hoe kunnen we afwegen: we moeten deze vier projecten wel of niet gaan uitvoeren? Dit komt er in de toekomst aan. We niet weten wat de grootte is van die dingen in de toekomst.

01:08:48

De heer Ritsema: We hebben een inschatting van die grootte van de toekomst. Alleen voor een aantal projecten wat dichterbij komt, daar ga je gedetailleerd ramingen maken. Wordt allemaal voorgelegd. Je hebt een indicatie. Het is belangrijk om die samenhang te blijven zien. Dat het ene project het andere project niet onbedoeld op slot zet. Dat is volgens mij het doel wat je hiermee hebt. Ik heb het drie keer gezegd: het is geen meerjarenbegroting dat een-op-een eruit komt wat er is. Het is een agenda. Je mag het anders noemen. Dit soort planning voor het komend jaar. Wat komt er op je af als gemeente? Net zoals we dat voor heel veel tienjarenplannen doen. Het advies is: ga niet vier jaar vooruitkijken. Kijk verder vooruit. Dat is wat we aan het doen zijn. Dat leidt tot onzekerheid van: klopt het wel? Dat weten we allemaal niet. Het is goed om het te doen.

01:09:39

Voorzitter: Hoe heet die man ook alweer? Gaat uw gang.

01:09:42

De heer Rebergen: Hoe heet hij ook alweer? Er zijn andere investeringen die nu niet op het lijstje staan. Een biotoop in Haren of een rondweg Ten Boer. Die staan allemaal niet op het lijstje. Worden die later toegevoegd of is de grootte daarvan anders, waardoor ze hier niet op staan?

01:09:59

De heer Ritsema: Ik zei: het is geen statisch lijstje. Het meerjarenplan sport vallen

veel individuele investeringen onder. Daarvan kijken we verder vooruit: wat hebben we de komende jaren aan sportvoorzieningen nodig? Daar komen dingen uit. Het is geen statisch lijstje van: alles wat niet op lijstje staat, doen we niet. Het is een doorkijk: wat zijn de grotere dingen die op ons afkomen?

01:10:22

Voorzitter: Mijnheer Sijbolts.

01:10:24

De heer Sijbolts: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik ben benieuwd: wie bepaalt de samenhang?

01:10:34

De heer Ritsema: De raad gaat over de keuzes. Het is goed voorleggen van keuzes.

01:10:42

De heer Sijbolts: Voorzitter, een vervolgvraag. Ik denk dat dat aanstipt dat het belangrijk is dat we zoveel mogelijk inzicht krijgen in dat lijstje. Hoe dat lijstje samengesteld is, tot stand gekomen is en waar bepaalde keuzes op bepaalde plekken zijn gemaakt. Wat voor mij een dilemma is... Ik loop al lang mee. In 2016 werd gezegd: het Oosterhamriktracé moet morgen aangelegd worden. Nu zie ik het Oosterhamriktracé in de toekomst. Ik vind dat minder een probleem. Dat is voor de mensen die daar wonen een stukje onzekerheid richting de toekomst. Ik denk dat het belangrijk is dat wij erbij stilstaan dat keuzes die wij in het verleden hebben gemaakt en in de toekomst moeten maken, onderdeel uit gaan maken van de afweging die wij maken rondom strategisch investeren. Dat is meer een politiek statement in plaats van een vraag. Sorry, voorzitter.

01:11:34

Voorzitter: Ik kreeg die indruk. Daar wil de wethouder op reageren. Gaat uw gang.

01:11:41

De heer Van Niejenhuis: Dank voorzitter en dank raad, dat ik iets mag zeggen. Dat is niet mijn rol vandaag. Ik kan me voorstellen dat op sommige raadsleden of raadsfracties de strategische investeringsagenda voorkomt als een lijstje van projecten met al dan geen politieke prioriteit. Dat is niet hoe het college dat lijstje hanteert. Het is heel droog: wij willen ons werk goed doen. De raad in een positie stellen om politieke keuzes te maken. Als wij niet voor onszelf een overzicht creëren van: wat komt allemaal aan, dan kunnen we dat niet aan de raad laten zien. Als de raad zegt: er horen bepaalde dingen bij op dit lijstje, dan kunnen we het daarover hebben. Ik denk dat je terughoudend moet zijn in het lijstje van projecten wat per jaar, per half jaar gaat veranderen.

01:12:31

De heer Van Niejenhuis: Wat de mensen, die in onze financiële afdeling aan het werk zijn, helpt om de boel te structureren en vooruit te kijken dat dat een politieke agenda gaat worden. Ik denk niet dat dat de goede definitie is van een strategische investeringsagenda. De politieke agenda is een afgeleide daarvan. Dit lijstje helpt ons om u goed in staat te stellen om politieke keuzes te maken. Volgens mij begrijpen wij dat er behoefte is aan wat meer uitleg: wat zijn die projecten? Daar gaan we tekst aan toevoegen. Volgens mij vraagt u: kan er een globale fasering aan toegevoegd worden, welke projecten zouden er kunnen gaan spelen? Kunnen we

iets over zeggen. Als u zich afvraagt: waarom staat een bepaald project er niet op, kunnen we daar iets over zeggen. Wij willen u aan het stuur zetten als raad.

01:13:18

De heer Van Niejenhuis: Dit is een hulpmiddel voor het college. Ik denk dat dat belangrijk is. Dat we dat met elkaar op die manier hanteren. Anders kom je niet op een goede financiële afweging uit. We draaien het om. De politieke afweging gaat aan de voorkant bepalen waar de mensen vanuit financiën mee aan het werk gaan. Volgens mij is dat niet de goede volgorde. Helpt dit een beetje of wordt het hier ingewikkelder van? Vinden jullie daar andere dingen van? Ik merk dat het politiek wordt, richting onze concerncontroller steeds. Dat is niet wat vandaag de bedoeling is.

01:13:52

Voorzitter: Mijnheer Lo-A-Njoe.

01:13:54

De heer Lo-A-Njoe: Dank voor de toelichting van de wethouder. U heeft aangegeven wat de strategische investeringsagenda niet is. Het is geen politieke agenda. Wellicht helpt het als u probeert te definiëren wat het wel is. Ik denk dat het een paar keer is aangegeven door de concerncontroller.

01:14:13

De heer van Hoorn: Voorzitter, punt van orde op de wethouder.

01:14:14

Voorzitter: Wacht even. Ik hoor mijnheer Van Hoorn.

01:14:17

De heer van Hoorn: Ik snap wat wethouder Niejenhuis doet. Ik ben het met de wethouder eens. Het wordt gedwongen door de mate van politieke vragen richting onze ambtenaar. Wat de wethouder aangaf: het is een beeldvormende sessie, waarin de wethouder geen rol heeft. Hij wordt daartoe gedwongen door de politieke vraag. Het politieke debat hoort niet op dit moment plaats te vinden. Zeker niet via onze ambtenaar. Met betrekking tot de duiding: wat is een strategische investeringsagenda? Mijn beleving is dat wat de heer Ritsema probeert uit te leggen, daar waar we in het blokje strategische investeringsagenda zijn. Wellicht als we dat blokje afwachten, dat daar meer duidelijkheid over komt.

01:14:56

Voorzitter: U maant de voorzitter, op een onvriendelijker manier, om te zeggen dat het geen politieke discussie is. Ik zat op het punt om de heer Ritsema te vragen zijn presentatie af te ronden en vragen die erover zijn te stellen. Anders blijven we rond dit onderwerp: wat is het? Hoe wordt het de volgende keer geduid? We blijven ronddraaien. Mijnheer Ritsema. Mijnheer Ter Veen, kort.

01:15:28

Voorzitter: Mijnheer Van Veen.

01:15:29

De heer Van Veen: Een korte vraag. Ik vind het lastig te begrijpen: als we een besluit nemen, wanneer beginnen de kosten te lopen van die projecten? Met baten en

lasten. Ik bedoel, het gaat om miljoenen. Per jaar is dat expliciet onderdeel van waar jullie nu mee bezig zijn en gaan we die informatie krijgen?

01:15:49

De heer Ritsema: Ja, daar maakt er onderdeel van uit. Als je vandaag besluit om een nieuwe poort te bouwen, zien we hem over vijf jaar als kapitaallast in de begroting. Dat betekent dat het langere tijd duurt voordat hij in de meerjarenbegroting komt. Dat maakt onderdeel uit van die planning. Als je een besluit neemt, wat betekent dat financieel? Wat is het effect op de meerjarenbegroting?

01:16:15

Voorzitter: Gaat u door?

01:16:19

De heer Ritsema: Dan kom ik bij het vervolg op de vier projecten. Dat heeft in de collegebrief gestaan van 13 september 2023, waar op dit moment de nadere uitwerking op plaatsvindt. Waar in de volgende sessies nader op wordt ingegaan. Voor De Nieuwe Poort betekent het, het stationsgebied is de voorkeurslocatie. Door de raad besloten. In deze fase kijken we naar een andere locatie, het voorterrein van De Suiker. Daar wordt onderzocht en vergeleken. Kijken op het stationsgebied of stedenbouwkundig daar meer ruimte kan worden gemaakt. Het is daar krap. We kijken naar parkeren.

01:16:57

De heer Ritsema: We kijken naar: hoe zit het met dat Programma van Eisen? Kunnen we daar een tandje minder? Wat betekent dat? Dat zijn vragen die op dit moment worden uitgewerkt en waar in de volgende sessies antwoord op komt. De voorjaarsbrieven moet richting geven: hoe gaan we hier verder mee? Wat doen we met de oogst van die opdracht die is verstrekt? Dit is de vraag: wat in de brief staat... Dit zijn we aan het afronden op dit moment. Daar zijn de volgende sessies voor bedoeld.

01:17:29

Voorzitter: Mevrouw Doubiani, mijnheer Swets en mevrouw Jacobs.

01:17:33

Mevrouw Doubiani: Hele technische vraag. Wordt hier gekeken naar de samenhang met bijvoorbeeld een ander groot project?

01:17:43

De heer Ritsema: We kijken naar de samenhang tussen die projecten. Die samenhang is er.

01:17:49

Voorzitter: Mijnheer Swets.

01:17:51

De heer Swets: Dank, voorzitter. Als ik het goed begrijp, krijgen we de uitkomsten van onderzoek naar De Nieuwe Poort voor de sessie van 10 april. Geldt dat voor alle anderen? Ik zie dat bij veel van die projecten staat een second opinion of een businesscase wordt uitgewerkt. Zijn alle antwoorden daarop bekend bij de volgende sessie, als we het daarover hebben?

01:18:14

De heer Ritsema: De uitwerking van de vervolgvragen wel. De second opinion hoe je verder gaat, maakt onderdeel uit van het vervolgproces. Het is een proces waar we in zitten. Het college heeft daar niet opiniërend over gesproken in een werkconferentie voorbereidende begroting. De stukken worden nu aangeleverd. De uitkomsten zijn er wel in concept. Het college moet er goed over doorspreken. Dat gaan we de komende periode doen.

01:18:42

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

01:18:44

Mevrouw Jacobs-Setz: Met het risico dat die politiek is. Hij is niet politiek bedoeld. Iemand zit vlak bij mij en die zegt: alles wat we doen is politiek. Laat ik het daarbij houden. Over die vier projecten. Ik snap dat die niet willekeurig gekozen zijn. Zo geloof ik jullie niet. Dat is de vraag: waarom deze vier? Betekent dat dat we deze vier als eerste doen? Inmiddels is 28, 25 geworden. Daar zoek ik naar, om straks een verstandige keuze te kunnen maken over de investering. Het had me geholpen als alle 25 tot op de punt en de komma waren uitgewerkt en in een tabelletje waren gezet. Ik weet dat dat niet kan. Dit is een klein deel. Als daar een grote investering tussendoor fietst op nummer 2A, wat hebben we aan de uitwerking van deze vier?

01:19:42

Voorzitter: De heer Ritsema.

01:19:42

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik hoop dat u hem technisch kunt beantwoorden.

01:19:45

De heer Ritsema: Het technische antwoord is dat hier urgentie op zit. Hier moeten we naar kijken. Het vastgoed is op de Oosterpoort en Martiniplaza, daar is wat aan de hand. Dat kunnen we niet jaren blijven uitstellen. Hier is urgentie om daar kritisch naar te kijken. Een grote investering voor de stad hoort daarbij. In het kader van de financiële situatie moet je die kritische vragen stellen: zijn we met de goede dingen bezig? Hoe is de samenhang? Dat is het antwoord.

01:20:11

Voorzitter: Voordat we naar het slotblokje vervolg gaan, wil ik dat de heer Ritsema zijn verhaal verder afrondt. Dat u de vragen opspaat.

01:20:25

De heer Ritsema: Het tweede project is Kardinge, het sportcentrum. Daar kijken we naar de schaatsfaciliteit. Dat is een regionale voorziening. Brengt aanzienlijke kosten met zich mee. Daar kijken we: welke mogelijkheden zijn er om cofinanciering te krijgen van onze medeoverheden? Het is een regionale voorziening. We werken een uitwerking uit, zonder schaatsfaciliteit. Wat zou dat betekenen? We kijken naar parkeren, daar specifiek. Wat gezegd wordt: die projecten hebben overlap met elkaar. De Martiniplaza zit bijvoorbeeld topsport in. Kardinge en De Nieuwe Poort. We kijken naar de overlap tussen die drie. Museum aan de A hou ik erbuiten. Die drie hebben overlap met elkaar kijken: wat is die samenhang en welke keuzes kun je daarin maken?

01:21:16

De heer Ritsema: Martiniplaza, daar is een toekomstvisie. Die houden we kritisch tegen het licht. Daar zit een vastgoed probleem, dat de beurshallen, de exporthandel en de Borgmanzaal af zijn. Het totale vastgoed moet je naar kijken. We kijken: wat zijn de scenario's wat je zou kunnen doen? Dat hebben er vier. Blijft op de huidige locatie. Waarbij je bijvoorbeeld de Expohal en de Borgmanzaal niet zou vervangen. Wat betekent het als je de topsporthal zou verplaatsen naar Kardinge? Wat zou het betekenen als je alleen het muziektheater overhoudt? Wat zou het betekenen als je het huidige plan, zoals die is bedacht, zou uitvoeren? Daar wordt naar gekeken en gerekend en getekend. Net als de andere projecten, in de vervolgssessies zal er nader op worden ingegaan.

01:22:12

De heer Ritsema: Het Museum aan de A is van een andere omvang. Qua bedrag zit daar een probleem, waar het gaat om de toekomst van het museum en het pand zelf. Daar maken we een integrale businesscase. We kijken kritisch: wat zijn de kosten en kan het goedkoper? Wat zou dat betekenen? Daar maken we deze overzichtelijker en qua bedrag kleiner. Daar maken we een integrale businesscase. Er werd gevraagd: als je naar die lijst kijkt... Ik zei: niet alles hoeft tegelijk en niet alles komt terug in de begroting. Wat zou terug kunnen komen? Dit is een ambtelijke inschatting. Ik zei: je zou in de voorjaarsbrief iets kunnen vinden van het nieuwe muziekcentrum, van het Kardinge, van Martiniplaza en Museum aan de A. Dat zijn de ambtelijke projecten.

01:23:04

De heer Ritsema: Op dit moment: wat komt er binnen één of twee jaar op ons af waar we niet in de begroting rekening mee hebben gehouden? Dat is WarmteStad, het zonnepark op Meerstad-Noord, Meerstad, het nieuw masterplan, de gebiedsontwikkeling stationsgebied. We hebben een masterplan gemaakt voor sportvoorzieningen. Wat betekent dat voor het komende jaar of twee jaar voor het ontwikkelbedrijf, voor openbare ruimte? Moeten we elk jaar kijken: welke vervangingen zijn nodig? Huisvesting van Stadsbeheer is een thema. Hebben jullie recent een collegebrief over ontvangen. De wijkvernieuwing. Dat zijn thema's die terugkomen in de begroting.

01:23:38

De heer Ritsema: Voor alle andere dingen is het zeggen: dat is niet actueel of wordt niet actueel of het is geregeld in de begroting en die middelen volstaan. Dit is de sheet waar ik mee begon. Het doel is om de raad vroegtijdig te betrekken. Te kijken: hoe ga je om met die onzekerheden? Langzamerhand toe te werken naar het voorjaarsdebat, waar je richting kan geven. Waar geen investeringsbesluiten worden genomen. Waar je bij de begroting in november een soort vertaling gaat krijgen. Meer duidelijkheid krijgen over die grotere projecten. Hoe ga je daar verder mee? Wat betekent dat voor de investeringsbeslissing? Wat betekent dat voor onze meerjarenbegroting.

01:24:23

Voorzitter: Dank u wel. Ik neem aan dat we bij het laatste blokje zijn aanbeland. Ik zag mijnheer Rustebiel de vinger opsteken. Gaat uw gang.

01:24:36

De heer Rustebiel: Een herhaling van mijn vragen in het begin. Deze brief is van september. We zijn driekwart jaar verder. Ik ben benieuwd of er meer te delen valt over die vier projecten dan wij nu weten? We lezen dat er opties zijn voor verplaatsing van De Nieuwe Poort naar Suikerzijde. Daar zit ongetwijfeld een analyse onder. Dat deel je niet zomaar. Daar ben ik benieuwd naar. Er is veel onrust over Kardingse ontstaan. Ik was benieuwd: kunnen we daar zo snel mogelijk over spreken, met meer informatie dan we de afgelopen driekwart jaar gekregen hebben?

01:25:12

De heer Ritsema: Volgens mij is daar de volgende sessie voor bedoeld. Wat ik zei: we zijn met huiswerk bezig. Het college heeft er integraal over gesproken. De volgende sessie, die uitkomsten zijn bijna gereed. Komt op tafel. Wat komt uit die vervolgoedragen die ambtelijk zijn uitgevoerd? Dat is wat ik kan zeggen.

01:25:34

Voorzitter: Nog meer?

01:25:40

Mevrouw Doubiani: Dank u wel, voorzitter. Ik was benieuwd naar die vier projecten. U zegt: daar zit een urgentie op. Ik snap dat die vandaar uitgekozen zijn. Wanneer gaan wij over die vier projecten dat besluit nemen met de begroting of hebben we daar aparte investeringsbesluiten die we moeten nemen?

01:26:00

De heer Ritsema: Wat ik zei: in de begroting zou je iets financieels kunnen regelen. Dan wordt duidelijk: wanneer hebben we het investeringsbesluit nodig? We kunnen zeggen wanneer het is of u doet dat bij de begroting. Dat staat open. Ik zei: het is maart en november. We zijn druk bezig in dat proces. We zijn vroeg. Dat hebben we op die manier uitgelijnd. Dat is het gesprek wat moet plaatsvinden in het college. Op dit moment informeer ik jullie eerder dan het college.

01:26:27

Voorzitter: Zijn er meer vragen? Mijnheer Lo-A-Njoe.

01:26:38

De heer Lo-A-Njoe: Het gaat over de ijsbaan. Daar gaat u mee rekenen. Het maakt qua investering uit wat voor een type ijsbaan je neerlegt, in relatie tot exploitatie. Worden er meerdere scenario's voor verschillende ijsbanen als het gaat om circulariteit en energie, et cetera uitgewerkt? Krijgen we dat te zien is, is de vraag? Komt er één berekening, dit kost de ijsbaan?

01:27:09

De heer Ritsema: We kijken naar andere voorbeelden in het land. We kijken naar verschillende varianten.

01:27:22

Voorzitter: Anderen? Nee? Mevrouw Bernabela.

01:27:33

Mevrouw Bernabela: Dank u wel. Geldt dat voor de andere die projecten die eraan stonden, dat u verschillende varianten bekijkt en uitwerkt?

01:27:48

De heer Ritsema: Voor alle grote projecten kijken we naar verschillende varianten. Ik begon met: alles kunnen we ter discussie stellen. Alles kijken we naar, ook ambtelijk: wat zijn de verschillende scenario's? We kijken er open naar. Dat leidt tot verschillende scenario's voor alle projecten.

01:28:09

Voorzitter: We gaan naar vervolg en vragen, vooruitblikken en vragen. Heeft u daar iets specifiek over op te merken of was dat meer de algemene opmerking?

01:28:20

De heer Ritsema: Volgens mij algemeen. Wat ik eerder zei: er volgen drie sessies om meer duidelijkheid te krijgen. In de voorjaarsbrief, begroting. Ik snap dat u graag het antwoord had gehad op veel vragen. Dat is even in de tijd.

01:28:36

Voorzitter: Mijnheer de Haan heeft een vraag.

01:28:40

De heer De Haan: Voorzitter, eerder is een keer gesproken over bijvoorbeeld de eisen bij Kardinge. Dat andere regio's daarbij een bijdrage zouden leveren. Ik probeer hem niet politiek te stellen. In welke zin werk je dat uit voor andere grote projecten, die een regionale functie hebben? Om daar te kijken op welke manier bijvoorbeeld een regio zou kunnen bijdragen aan, ik noem Martiniplaza of een Oosterpoort? Wordt in andere projecten gekeken naar een regionale bijdrage?

01:29:12

De heer Ritsema: We kijken in alle projecten naar de mogelijkheden van cofinanciering. Bij de schaatsbaan is die regiefunctie zo sterk. Daar wordt naar gekeken. We kijken in bredere zin naar cofinanciering.

01:29:26

Voorzitter: Mijnheer Brandenburg.

01:29:29

De heer Brandenburg: Dank, voorzitter. Ik heb niet een vraag. Ik wilde zeggen: dank voor deze doorkijk. Ik loop hier een aantal jaartjes mee. Ik kan me niet herinneren dat we ooit zo vroeg zo uitvoerig over een begroting hebben gesproken, met alle moeilijke keuzes daarbij. Ik begrijp dat niet alles dichtgetimmerd is. Dat is goed, zou ik willen zeggen. Hebben we als raad niks meer te doen. Hebben we een soort zakenkabinet hier. Dat moeten we volgens mij niet willen. Ik ben blij met deze sessie vandaag. Het heeft mij geholpen bij de besluiten die we de komende tijd moeten nemen.

01:30:12

Voorzitter: Heer, heer, zou ik zeggen. Als er niet meer vragen zijn, dank ik de heer Ritsema voor zijn heldere betoog. De behoefte bij fracties is om volgende keer, 10 april, meer duiding te krijgen op de projecten die... Die toezegging is gedaan. Ik hoop dat het u de volgende keer tot meer tevredenheid stemt. Maar voor nu: hartelijk dank voor deze uitleg en voor uw komst. Een fijne dag.